

Forskning i Holsten

(Af Niels Nybo Jakobsen)

I min kære hustrus forslægt optræder på morfars side nogle meget mørklødede personer, og hun ligner selv lidt en spanier. Det er derfor af interesse at spore denne hypotese om sydlandsk blod. Indtil videre er kun fundet danske bønder og et par hatte-magere. Sidste håb var måske en direkte ane, som var kommet sydfra: Margrethe Elisabeth Henrichsdatter, død 20 april 1848, Hårup i Linå sogn, Skanderborg amt, 70 år gammel af alderdom.

I FT1845 registreres personernes fødested for første gang, og det var derfor med en del overmod, at jeg slog efter og fandt på ddd.dda.dk i Linå:

Margrethe Elisabeth Henrichsdatter 67 Enke Aftægtskone. Født: Mellemfledthagen Sogn, Kieler Amt.

Hun skal altså være født ca. 1778. Kieler amt er jo nok i Holsten; men Mellemfledthagen kunne trods ihærdig søgen ikke findes. Der er mange småbyer i Tyskland, og ikke mindst i Holsten, som ender på -hagen. Der var ingen, som syntes i nærheden af det registrerede. Et opslag i den originale FT1845 hjalp ikke, da navnet her er nærmest ulæseligt.

Hvad gør man så? Man spørger nogle, som har forsket i Holsten før, f.eks. formand Jesper. Efter at have overvejet sagen et stykke tid, kom han frem til, at det kunne være Elmschenhagen. Lidt langt ude, syntes jeg (faktisk lidt hovedrystende), men kunne ikke komme op med noget bedre.

Margrethe Elisabeth var kommet til kongeriget kort efter 1800, men akkurat så sent, at familien ikke kom med i FT1801. Hun var da gift med Jochum Dohse (eller Daase). På ddd.dda.dk findes også slesvigske og holstenske tællinger fra 1803; de holstenske vistnok ikke fuldstændige. Diverse søgninger på Dohse, Daase m.m. gav intet brugbart. Måske var de rejst herop 1802 og var således fløjet ”under radaren”.

I Tyskland er arkivlovene anderledes end i Danmark. Man får ikke bare adgang til den fælles kulturarv, men må ydmygt henvende sig hos lokale kirkearkiver, hvor man mod et gebyr kan få lov til at se i bøgerne, eller man kan henvende sig skriftligt og betale for, at andre finder guldkornene frem.

FamilySearch (FS) er jo stedet, hvor alverdens arkivalier ligger til fri afbenyttelse. Dog kun det, som mormonerne har fået lov til at filme og scanne. Der er også en del tyske delstater repræsenteret, men intet fra Slesvig-Holsten ud over FT1840 og FT1855, som også findes på ddd.dda.dk. Holstenske kirkebøger findes heller ikke på sa.dk.

Men de danske kilder var ikke udtømt. Der var sønner i familien, og før 1849 indføres de i lægdsrullen ved fødslen. Det lykkedes at finde dem, og den ældste; Johan Joachim, viste sig at være født ca. 1798 i Lepad. Dette blev bekræftet ved hans konfirmation i Tilst 1814.

Det ser ud til, at smeden Jochum Otte Daase/Dose har været en mindre stabil natur. I 1803 har han iflg. lægdsrullen bortført sin spæde søn til Odder sogn, og han er ”muleteret” for ulovlig omflytning – han har formentligt fået en bøde. Der må have været knas i ægteskabet; men det holdt dog.

Jokum Daase døde 11 nov (begravet 18 nov) 1810 i Hårup, Linå sogn (op98), 46 år gl. Gjern herred (1808-12) har skiftet efter Jochum Dose 7 dec 1810 (folio 246, op251). Der var flg. børn: Johan, 12, Jens Ludwig, 7, Grethe Catrine, 10, Ane, 5, Edel, 3½ og Marie 1½ år gl. Skiftet blev fundet med hjælp fra Hanne V. Henriksen (se også Miloup.dk), som havde en fornemmelse af, at der kunne være et skifte ved herredsfogeden (Gjern herred); disse kan bl.a. søges på Slægtogdata.dk under Kilder og DIS-Arkivalielister. Rigtigt godt værktøj! Brug det!

7 apr 1811 (op66) fødtes endnu en søn, Jochum Dose, i Hårup, opkaldt efter sin afdøde far. Margrethe Elisabeth var blevet gift igen allerede 23 mar 1811 i Linå med Anders Sørensen, som så er min hustrus direkte ane.

Lepan kan findes på nettet; det ligger i Lebrade sogn nord for Plön og sydvest for Kiel.

Næste trin er så at kontakte det rigtige kirkearkiv. Heldigvis kender Jesper en Frau Christensen i kirkearkivet i Plön-Segeberg, hvortil Lebrade med lidt god vilje kunne høre. Man finder arkivet på nettet og skriver en email, hvor man forklarer sagens sammenhæng, og hvad man ønsker, at de skal gøre. Efter et antal uger kommer der svar – ofte pr. brev, da mange tyskere og tyske institutioner åbenbart ikke er helt med på den ny teknik. Brevet indeholder en faktura på ca. 30 € for timeforbruget + endnu et par € til dækning af omkostninger til kopiering og forsendelse. I tilfældet Plön-Segeberg har de paypal, hvorfor overførslen koster ca. 0,70 €. Absolut overkommeligt. Andre arkiver har kun en bank-konto, og man må så betale 30 € yderligere blot for at få overført pengene til et andet EU-land; men det er jo også Euro-zonen.

Jeg havde fat i 3 kirkearkiver, og de 2 kunne hjælpe. I alt kom jeg af med ca. 1500 kr.; men det er for intet at regne mod det besvær og de udgifter, jeg ville have haft ved selv at tage derned for at søge.

Fru Christensen fandt nemt Johan Joachims fødsel i Lebrade sogn 26 sep 1798 og fremsendte dokumentationen. Der var dog ikke andre spor af familien i det sogn; men hun havde en fornemmelse af, hvor søgningen kunne fortsætte, nemlig nærmere Kiel. Næste kirkearkiv gav intet; men det tredje arkiv, Altholstein i Neumünster, var der resultat. Frau Sybille Radtke-Kaak var meget venlig og fandt det hele frem; først og fremmest Dohses og Margrethe Elisabeths vielse. Hvor? I Elmschenhagen! Jesper havde alligevel ret. Dernæst fulgte andre lokaliteter nær Kiel.

Hun var også så venlig at samle det meste i en enkelt betaling, så bankgebyret ikke blev urimeligt. Logikken i, at arkivet i Neumünster ligger inde med kirkebøger fra sogne i udkanten af Kiel, er ikke klar for mig; men det viser, at det er mest effektivt at henvende sig til et eller andet kirkearkiv i delstaten, og så kan de hjælpe med at finde frem til det rigtige arkiv.

Evangelisch-Lutherischer
Kirchenkreis Altholstein
Mitten im Norden

Ev.-Luth. Kirchenkreis Altholstein, Kantplatz 7, 24537 Neumünster

Kirchenkreisverwaltung
Kirchenbuch- und Meldewesen,
Archivwesen

Herrn
Niels Nybo Jakobsen
Erritsogardsvej 21
DK – 7000 Fredericia
DÄNEMARK

Sybille Radtke-Kaak

Kantplatz 7
24537 Neumünster
Telefon (04321) 8529263
Fax (04321) 8529264
sybille.radtke-kaak@altholstein.de
www.kirchenkreis-altholstein.de

Ihr Zeichen	Ihre Nachricht vom	Unser Zeichen	Durchwahl	Datum
	12.09.2017	Z101-Ra-K		18.10.2017

Familienforschung Margrethe Elisabeth Hinrichsen

Sehr geehrter Herr Jakobsen,

die Gebühren sind eingegangen. Vielen Dank. Die Readerprinterkopien aus den Kirchenbüchern der Kirchengemeinde Elmschenhagen füge ich bei.

Taufe 1777/34 **Margaretha Elisabeth Hinrichsen**

Geb. 6.Sept., getauft 11. Sept.

Abschrift aus dem Original (siehe Kopie)

ist Mathias Hinrichsen, Schmidt und Ida Hedewig geb. Bredenbecks, Tochter ehelich., Elisab. Cathar. Lütjens Bäckers Frau in Neumühlen, Marga. Cathar. Hinrichsen und Peter ..tian Creutzfeldt aus Probsteierhagen

Abschrift aus dem Duplikat

des Mathies Hinrichsen, Schmidt in Wellingdorf und Ida Hedewig geb. Bredenbecken ehelich. Tochter. Gevatter: 1. Fr. Elisabetha Catharina Lütjens Bäckers auf Neumühlen Lütjens Ehefrau 2. Jungfer Margaretha Catharina Hinrichsen des Cay Tochter und 3. Junggesell Peter Creutzfeldt aus Probsteierhagen.

Trauung 1798/8 **Jochim Otto Dohse mit Margaretha Elisabeth Hinrichsen**

Den 10. Jun. Jochim Otto Dohse, Schmiedegesell, des sel. Jochim Daniel Dohse, weil: Webers in Kethwischer Raistorf, ehel. Sohn, mit Margaretha Elisabeth Hinrichsen, des sel.: Mathias Hinrichsen, weil: Schmidt in Wellingdorf, ehel. Tochter

Ich freue mich, wenn wir Ihnen weiterhelfen konnten. Für Fragen stehen wir Ihnen gerne zur Verfügung.

Mit freundlichen Grüßen

Sybille Radtke-Kaak

Anlagen

Vi fik viet Margrethe Elisabeth Hinrichsen (som hun hedder dernede) til Jochim Dohse 10 juni 1798 i Elmschenhagen, Maria-Magdalenen-Kirche. Det var også hendes hjem sogn, idet hun var født der 6 sep 1777 som datter af Matthias Hinrichsen og Ida Hedwig Bredenbeck (f. ca. 1752). Faderen, Matthias Hinrichsen, er også fra Elmschenhagen, døbt 24 okt 1751, søn af Cay Hinrichsen (ca.1718-1786) og Margarethe Schnoor (døbt 8 april 1722 i Probsteierhagen øst for Kiel). Vi fik alle børnene med i hver familie. Så vidt de holstenske kirkearkiver.

No. 6. 11. 1877
 Margas. Elisabeth - ist Mattheas, wohnhaft in Wellingdorf, Kreis Elmshagen, geb. d. 10. Jan. 1851.
 Ida Hedwig geb. Brauer, wohnhaft in Wellingdorf, Kreis Elmshagen, geb. d. 10. Jan. 1851.
 Elise Cathar. Lütgens, wohnhaft in Wellingdorf, Kreis Elmshagen, geb. d. 10. Jan. 1851.
 Marg. Cathar. Hennrichsen, wohnhaft in Wellingdorf, Kreis Elmshagen, geb. d. 10. Jan. 1851.
 ist Prot. Prediger.

Ev.-Luth. Kirchenkreis Altholstein
 - Verwaltungszentrum -
 Martensdamm 2 · 24103 Kiel

Tauf-, Konfirmations-,
 Trau-, Beerdigungsregister

..... 1877/8
 Kirchengemeinde Maria-Magdalenen,
 Elmshagen

No. 8. Jochem Otto Dörfel, wohnhaft in Wellingdorf, Kreis Elmshagen, geb. d. 10. Jan. 1851.
 No. 10. Jan. Dörfel, wohnhaft in Wellingdorf, Kreis Elmshagen, geb. d. 10. Jan. 1851.
 Margaretha Elisabeth Hennrichsen, wohnhaft in Wellingdorf, Kreis Elmshagen, geb. d. 10. Jan. 1851.
 No. 11. Johann Niels, wohnhaft in Wellingdorf, Kreis Elmshagen, geb. d. 10. Jan. 1851.

Ev.-Luth. Kirchenkreis Altholstein
 - Verwaltungszentrum -
 Martensdamm 2 · 24103 Kiel

Tauf-, Konfirmations-,
 Trau-, Beerdigungsregister

..... 1898/8
 Kirchengemeinde Maria-Magdalenen,
 Elmshagen

Familie Margaretha Elisabeth Hinrichsen

Sehr geehrter Herr Jakobsen,

vielen Dank für die Begleichung unseres Kostenbescheides 02/2018. Die 20 Einträge aus den Kirchenbüchern der Kirchengemeinde Elmschenhagen und der St. Nikolai Kirche zu Kiel füge ich als Readerprinterkopie bei. Wie angekündigt, erhalten Sie einen von uns erstellten Stammbaum „Hinrichsen“ zur besseren Übersicht beigelegt.

Die Eltern von Ida Hedewig Bredenbecken und Margaretha Schnoor stammen vermutlich aus Probsteierhagen. Der Ort fällt nicht in unserem Archivbereich. Falls Sie weitere Nachforschungen betreiben möchten, wenden Sie sich hierzu an den Kirchenkreis Plön-Segeberg, Frau Christensen, E-Mail archiv@kirchenkreis-ploe-se.de.

Cay Hinrichsen (* 1718 unbekannt – 05.01.1786 Wellingdorf) von Beruf Schmied und Kätner in Wellingdorf, war verheiratet seit ca. 1744 mit **Margaretha Schnooren** (* ca. 1722 – 23.11.1794 in Wellingdorf). Aus dieser Ehe gingen 8 Kinder hervor. 5 Kinder überlebten die Eltern.

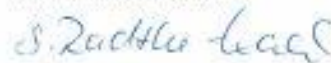
1. (Johann) Jacob (*14.09.1744 Wellingdorf - + nach 1796)
2. Asmus Friedrich (* 1747 Wellingdorf - + vor 1786)
3. **Matthias** (*1751 Wellingdorf - + 19.03.1796 Wellingdorf), Schmied, war verheiratet mit Ida Hedewig Bredenbecken (* ca. 1745-1749 - + 21.11.1817 Wellingdorf)
4. Johann Jürgen (* 1753 Wellingdorf - + nach 1886)
5. Cay Friedrich (*31.08.1755 Wellingdorf - + vor 1786)
6. Asmus Friedrich (* 15.09.1756 Wellingdorf - + vor 1786)
7. Margaretha Catharina (* 1757 Elmschenhagen - + ?) war verheiratet mit Friedrich Handorp, Amtsinспекtor in Preetz (Heirat 19.05.1790 Elmschenhagen)
8. Anna Dorothea (* 1760 Wellingdorf - + ?) war verheiratet mit Johann Gottlob Nagel gebürtig aus „raglitz bei Leipzig (Heirat 1.12.1780 St. Nikolai zu Kiel)

Matthias Hinrichsen (1751 – 1796) Schmied aus Wellingdorf war verheiratet mit **Ida Hedewig Bredenbecken** (1745/69 – 1817) - Heirat 1776 evtl. in Probsteierhagen. Aus dieser Ehe gingen 5 Kinder hervor:

1. Margaretha Elisabeth (* 06.09.1777 Elmschenhagen - + 1848) war in 1. Ehe verheiratet mit Jochim Otto Dohse (*ca. 1810 - + ?). In zweiter Ehe war sie mit Anders Sörensen (+ vor 1845) verheiratet. Aus der 2. Ehe gingen 3 Kinder hervor (Sören * 1812, Mathias * 1815 und Anders * 1817)
2. Marx Christopher (* 06.05.1779 Wellingdorf - + 07.01.1783 Wellingdorf)
3. Margarete Hedewig (* 31.03.1781 Wellingdorf - + ?)
4. Claus Mathias (*01.10.1783 Elmschenhagen - + ?)
5. Dettel Friedrich (*18.12.1786 Wellingdorf - + 27.10.1798 Wellingdorf)

Ich hoffe, wir konnten Ihnen bei der Zusammenstellung Ihres Stammbaumes ein wenig weiterhelfen. Bei Fragen, stehen wir gerne zur Verfügung.

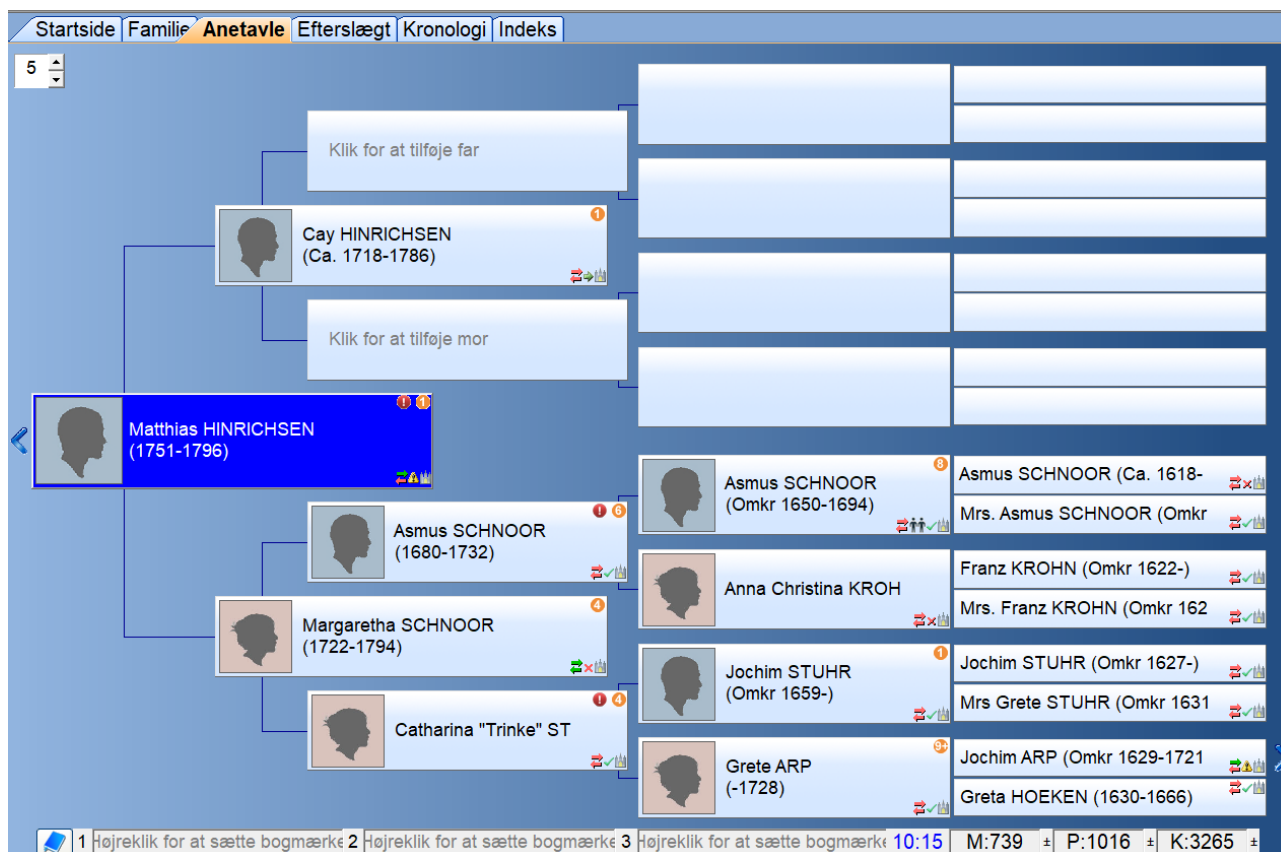
Mit freundlichen Grüßen

Sybille Radtke-Kaak

Kan vi så stole på det? Det er god skik at kontrollere alle de oplysninger, som vi modtager fra andre – især det, som findes i databaserne, herunder også FamilySearch. I dette tilfælde har jeg ingen mulighed for at kontrollere kilden, medmindre jeg vil møde op i Neumünster for at læse de tekster, som jeg har fået tilsendt kopi af. Unødvendigt og lidt dumt, idet jeg næppe er bedre til at læse det tyske, end de tyske forskere. Disse erklæringer fra kirkearkiverne er fuld dokumentation og er lige så gyldige, som teksten i bogen.

Næste skridt er at få det hele ind i Legacy9, som spiller rigtigt godt sammen med FamilySearch – når man har en konto på FS. FS søger automatisk efter dubletter, og kunne således vise, at der var sammenfald for Margaretha Schnoor og desuden yderligere 3 generationer før hende. Kvit og frit!

Kan man så stole på det, man finder på FS? ...eller de andre store databaser? I udgangspunktet: Nej! I det konkrete tilfælde er arbejdet udført af amerikanere, og det bør aktivere en vis skepsis. Mange amerikanere sidder ved deres pc og gør deres bedste; men uden fuld forståelse af sprog og kultur, bliver der begået mange fejl. I dette tilfælde har de så ikke fundet data på nettet, men måske endda været i kontakt med kirkearkiverne. Næste skridt bliver at skrive til dem, hvilket kan gøres direkte i FS.

Som det ses, er alle navne tyske og altså ingen spanske el.lign. Vi må nok have lavet en DNA-analyse!